

**Ustawa o zdrowiu publicznym – co zmienia
w funkcjonowaniu programów polityki
zdrowotnej prowadzonych przez JST.**

Dr n. med. Łukasz Balwicki

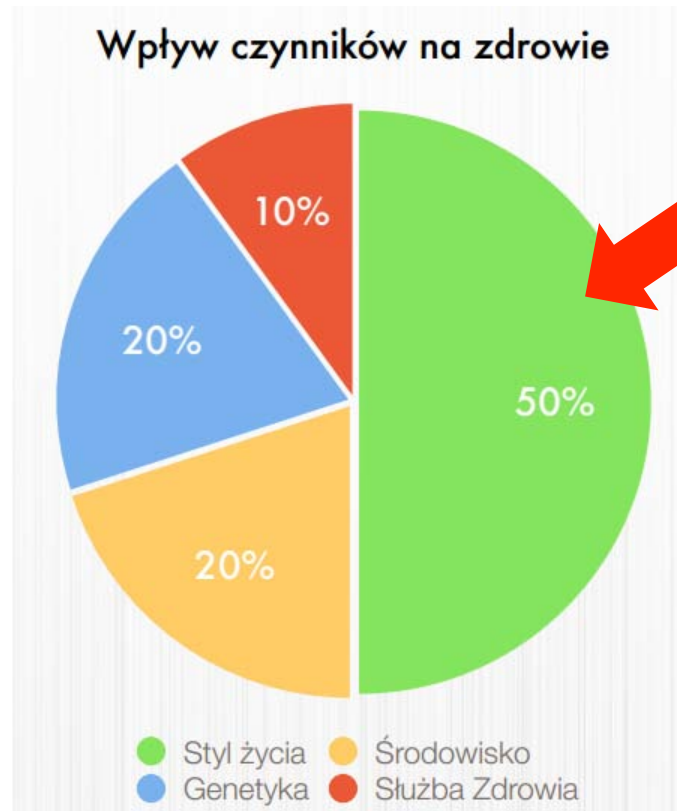
Zdrowie publiczne

„zdrowie publiczne to nauka i sztuka zapobiegania chorobom, przedłużania życia i promocji zdrowia fizycznego, poprzez wysiłek społeczności”

C.E. Winslow (1920)

Czynniki wpływające na zdrowie

Lalonde M. A.: New Perspective on the Health of Canadians, a working document, Ministry of Supply and Services of Canada, Ottawa 1974

**Chorobom naczyń i serca można zapobiec w 80%,
a nowotworom w 40%**

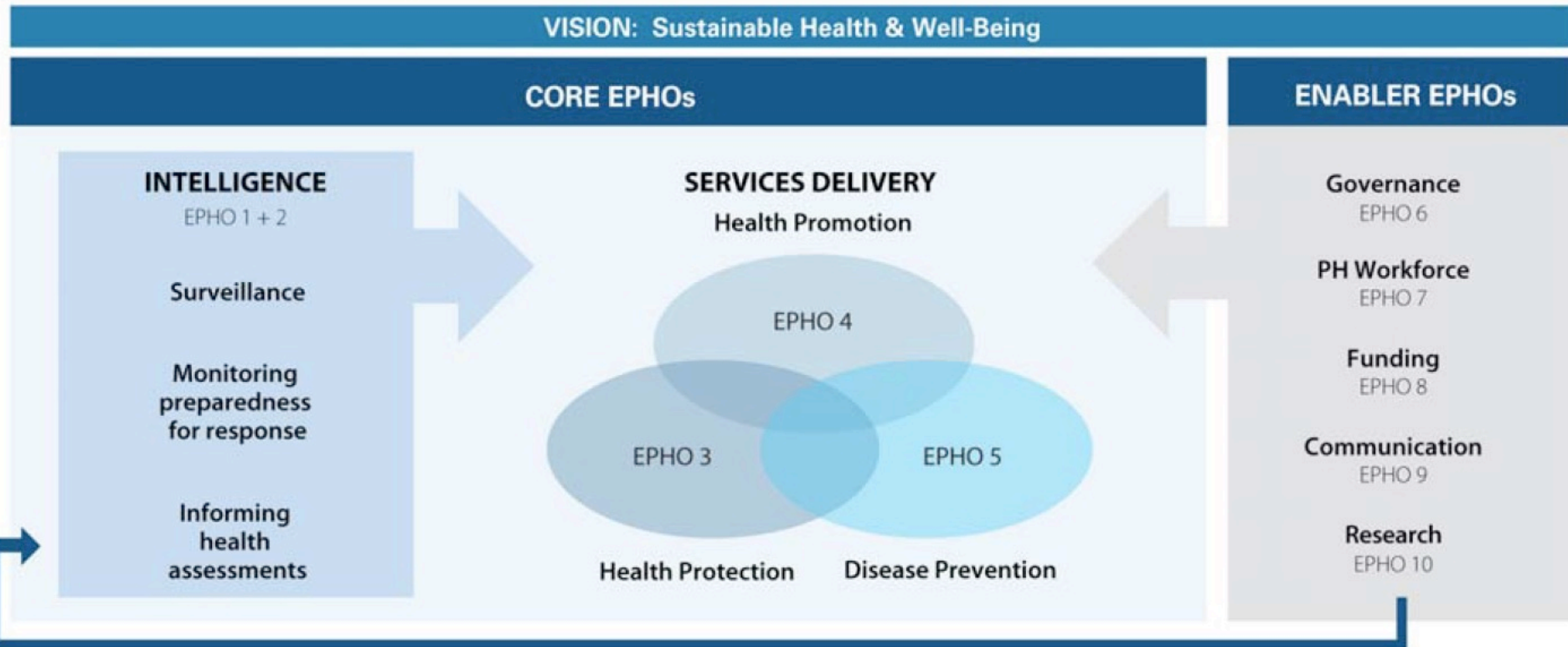
		Czynniki ryzyka			
		Papierosy	Niezdrowa dieta	Brak AF	Alkohol
n i e z o r o k a ż n e C h o r o b y	Choroby serca i udar mózgu	✓	✓	✓	✓
	Cukrzyca	✓	✓	✓	✓
	Nowotwory	✓	✓	✓	✓
	Choroby płuc	✓			

Pali
33% mężczyzn
21% kobiet

Otyłość:
61% mężczyzn
45% kobiet

10,1 litra/os.
 World Health Organization

Clustering of EPHOs to deliver public health services

**USTAWA O ZDROWIU PUBLICZNYM
Z DNIA 11 WRZEŚNIA 2015**

Cele ustawy

różnica w długości trwania życia kobiet i mężczyzn ma być mniejsza o dwa lata. Kobiety żyć mają średnio 84 lata, mężczyźni 78 lat.

- wydłużyć się okres przeżycia osób z **nowotworami**.

Polacy mają być zdrowsi, szczuplejsi i rzadziej zmagać się z chorobami cywilizacyjnymi. różnica w długości trwania życia kobiet i mężczyzn ma być mniejsza o dwa lata. Kobiety żyć mają średnio 84 lata, mężczyźni 78 lat.

- wydłużyć się okres przeżycia osób z **nowotworami**.

Polacy mają być zdrowsi, szczuplejsi i rzadziej zmagać się z chorobami cywilizacyjnymi.

Zakres ustawy

- dokument określa zadania z zakresu zdrowia publicznego, podmioty odpowiedzialne za ich realizację oraz sposób ich finansowania.

a konkretnie:

- określa **katalog działań** podejmowanych przez administrację publiczną mającą poprawić stan zdrowia populacji
- reguluje zasady **koordynacji, wspierania i finansowania** działań administracji publicznej i **współpracy** innych podmiotów w tym zakresie
- tworzy **Narodowy Program Zdrowia Publicznego**
- tworzy **Komitet Sterujący Narodowego Programu Zdrowia**
- tworzy **Radę do Spraw Zdrowia Publicznego**
- usprawnia zasady **sprawozdawania** działań administracji publicznej dotyczących zdrowia publicznego
- ~~ustanowi pełnomocnika rządu do spraw zdrowia publicznego~~
- ~~utworzy Fundusz Zdrowia Publicznego jako państwowy fundusz celowy~~

Zadania 1/3

- 1. monitorowanie i ocena** stanu zdrowia społeczeństwa, zagrożeń zdrowia oraz jakości życia związanej ze zdrowiem społeczeństwa;
- 2. edukacja zdrowotna** dostosowana do potrzeb różnych grup społeczeństwa, w szczególności dzieci, młodzieży i osób starszych;
- 3. promocja zdrowia;**
- 4. profilaktyka chorób;**

Zadania 2/3

5. działania mające na celu rozpoznawanie,
5. działania mające na celu rozpoznawanie,
eliminowanie lub ograniczanie zagrożeń i szkód dla zdrowia fizycznego i psychicznego w środowisku zamieszkania, nauki, pracy i rekreacji;

rozpoznanych potrzeb zdrowotnych społeczeństwa;
7. inicjowanie i prowadzenie **badania naukowych** oraz **współpracy międzynarodowej** w zakresie zdrowia publicznego;

Zadania 3/3

9. ograniczanie nierówności w zdrowiu wynikających z uwarunkowań społeczno-ekonomicznych;

10. działania w obszarze **aktywności fizycznej**.

10. działania w obszarze **aktywności fizycznej**.

realizatorzy

- **organy administracji rządowej,**
- **agencje wykonawcze i państwowe jednostki organizacyjne,**
- **jednostki samorządu terytorialnego,** realizujące zadania własne polegające na promocji lub ochronie zdrowia.
- podmioty, których cele statutowe lub przedmiot działalności dotyczą spraw objętych zadaniami określonymi w art. 2 ustawy o zdrowiu publicznym, w tym **organizacje pozarządowe** i podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Rada do Spraw Zdrowia Publicznego

- organ opiniodawczo-doradczy ministra

Do jej zadań należy m.in.:

- opiniowanie projektów i ewaluacja wdrażania Narodowego Programu Zdrowia
- przedstawianie ministrowi propozycji nowych zadań w zakresie zdrowia publicznego.
- wykonywanie innych zadań opiniodawczo-doradczych

NPZ

- **Narodowy Program Zdrowia**, w drodze rozporządzenia, ustanawiać będzie rada ministrów. Ma to być **strategiczny dokument**, oparty na współdziałaniu organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych i lokalnych społeczności.
- Nad jego realizacją czuwa **Komitet Sterujący**

POLITYKA

Z DROWOTNA

NA BIEŻĄCO Z KRAJU W RZĄDZIE W PARLAMENCIE ANALIZY I OPINIE ZE ŚWIATA

Rząd przyjął Narodowy Program Zdrowia

09 Sierpnia 2016, 14:41

P Polityka Zdrowotna
kontakt@politykazdrowotna.com

22 22 Tweet 0 0
Lubię to! Udostępnij G+ Share

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020, zostało przyjęte przez rząd w trybie obiegowym 4 sierpnia br. – jak dowiedzieliśmy się dziś w Centrum Informacyjnym Rządu. Teraz Program musi jeszcze podpisać premier Beata Szydło.

Oczekujemy na przekazanie przez ministra zdrowia tekstu ostatecznego dokumentu.

NA BIEŻĄCO

Dargiewicz: szkolić cały zespół medyczny nie tylko pielęgniarki

- Blokowanie łóżek szpitalnych coraz większym problemem w UK
- GIF nakazuje wstrzymanie reklamy "zelu na stawy"
- Senatorowie chcą edukacji na temat FAS
- MZ tłumaczy się z zapowiedzi kontroli lekarzy
- Posłowie chcą zakazu udziału dzieci w reklamach leków
- Zdrowotny przegląd prasy
- Polityczne i eksperckie komentarze do reformy Radziwiłła
- Przyczyną zamiany leków zamierzony błąd ludzki?
- MZ zapowiada zmiany na rynku aptecznym
- E-papierosa nie zapalimy już w miejscach publicznych
- NIK skontroluje szkolną dietę

Tweets by @PolitykaZdrowot

P Polityka Zdrowotna @PolitykaZdrowot
Będzie kontrola @NIKgovPL w szkołach dot. diety politykazdrowotna.com/11949,nik-skon...

3/4

Zawartość NPZ

- **cel strategiczny NPZ** ukierunkowany na wydłużenie życia w zdrowiu ludności Rzeczypospolitej Polskiej i poprawę jakości życia związanej ze zdrowiem oraz ograniczanie społecznych nierówności w zdrowiu,
- **cele operacyjne** służące realizacji celu strategicznego ukierunkowane na zmniejszenie narażenia społeczeństwa na największe zagrożenia zdrowia,
- **zadania** służące realizacji celów operacyjnych,
- **podmioty** odpowiedzialne za realizację zadań,
- **realizatorów** zadań,
- **tryb i wysokość finansowania** zadań,
- **wskaźniki i sposób monitorowania i ewaluacji NPZ**

Źródła finansowania

Środki pozostające w dyspozycji:

1. ministra właściwego do spraw zdrowia, w tym ze środków państwowych funduszy celowych;
2. realizujących zadania z zakresu zdrowia publicznego:
  - a) innych ministrów lub centralnych organów administracji rządowej, w tym ze środków państwowych funduszy celowych,
  - b) agencji wykonawczych i innych państwowych jednostek organizacyjnych, w tym Narodowego Funduszu Zdrowia;
3. jednostek samorządu terytorialnego.

Z ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej realizowanych ze środków publicznych

Art. 7. 1. Do zadań własnych gminy w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej należy w szczególności:

1) opracowywanie i realizacja oraz ocena efektów programów polityki zdrowotnej wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy;

.....

program polityki zdrowotnej

zespół zaplanowanych i zamierzonych działań z zakresu opieki zdrowotnej ocenianych jako **skuteczne**, bezpieczne i uzasadnione, umożliwiającymi osiągnięcie w określonym terminie założonych **celów**, polegających na wykrywaniu i zrealizowaniu określonych **potrzeb zdrowotnych** oraz poprawy stanu zdrowia określonej grupy świadczeniobiorców, opracowany, wdrażany, realizowany i finansowany przez ministra albo jednostkę samorządu terytorialnego;

NPZ a NFZ

Fundusz może przekazać środki na dofinansowanie programów polityki zdrowotnej realizowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego (...) w kwocie nieprzekraczającej:

- 1) **80% środków** przewidzianych na realizację programu jednostki samorządu terytorialnego o liczbie mieszkańców nieprzekraczającej **5 tys.**;
- 2) **40% środków** przewidzianych na realizację programu jednostki samorządu terytorialnego innej niż wymieniona w pkt 1.

Koszty NFZ

- Obejmują koszty świadczeń opieki zdrowotnej, uwzględniające koszty promocji zdrowia i profilaktyki chorób w wysokości **nie mniejszej niż 1,5%** kosztów świadczeń opieki zdrowotnej, w tym dofinansowanie programów polityki zdrowotnej

Wysokość finansowania

- W 2016 r. na zadania z zakresu zdrowia publicznego przeznaczonych ma zostać maksymalnie ~~275 mln zł – 61 mln zł z budżetu państwa i 214 mln zł z Funduszu Zdrowia Publicznego.~~

140 mln zł – (z budżetu państwa oraz z funduszy celowych)

Cele i finansowanie NPZ

1. Poprawa sposobu żywienia, stanu odżywienia oraz aktywności fizycznej społeczeństwa
– max. **37 mln zł** ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, Funduszu Zajęć Sportowych dla Uczniów oraz budżetu państwa;
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi
– max. **32 mln zł** ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych oraz budżetu państwa

Cele i finansowanie

3. Profilaktyka problemów zdrowia psychicznego i poprawa dobrostanu psychicznego społeczeństwa – max. **27 mln zł** ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych oraz budżetu państwa
4. Ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pracy, zamieszkania, rekreacji oraz nauki – max. **17 mln zł** ze środków budżetu państwa

Cele i finansowanie

5. Promocja zdrowego i aktywnego starzenia się – max. **12 mln zł** ze środków budżetu państwa
6. Poprawa zdrowia prokreacyjnego – max **15 mln zł** ze środków budżetu państwa

Ustawa ZP – programy profilaktyczne (alkohol, narkomania)

- **Rok 2016** jest ostatnim rokiem funkcjonowania gminnych i wojewódzkich programów profilaktycznych (alkohol, narkomania) na starych zasadach.

Od 2017r.

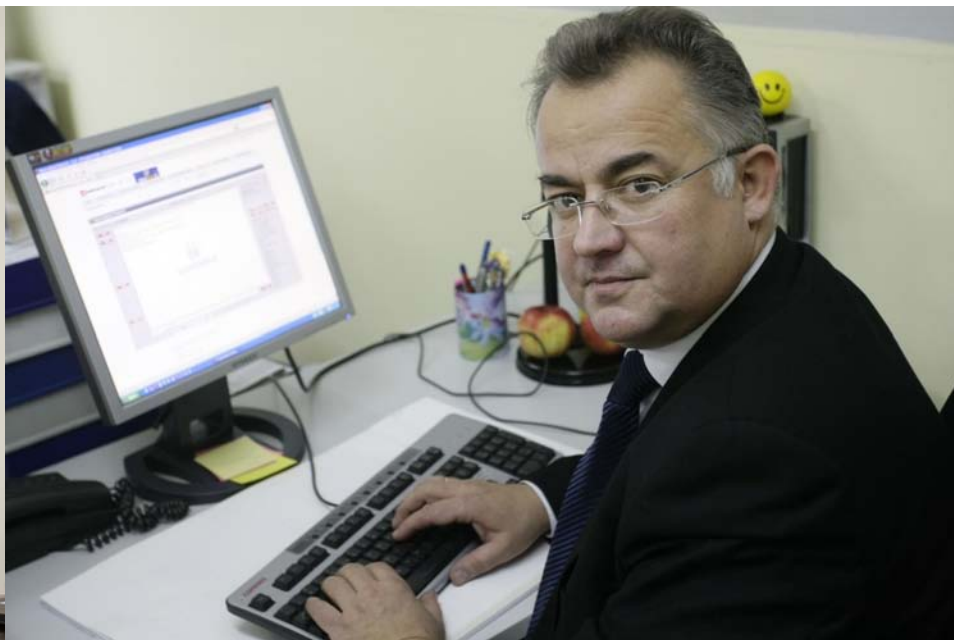
- programy, które będą przyjmowane na rok **2017 i późniejsze**, będą musiały być **zgodne z celem operacyjnym** dotyczącym przeciwdziałania narkomanii i profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – odpowiednio.

Dlaczego?

- to **konsekwencja ujednoczenia podstawy prawnej**, okresu obowiązywania i konieczności zapewnienia **spójności działań** profilaktycznych realizowanych na szczeblu centralnym – dotychczasowe, odrębne programy, zostały inkorporowane do Narodowego Programu Zdrowia – rozporządzenia Rady Ministrów wydawanego na podstawie ustawy o zdrowiu publicznym.

Nadzór

Zgodność programów „samorządowych” z NPZ i regionalnymi priorytetami polityki zdrowotnej będzie corocznie oceniana przez wojewodę

kontrola

- JST są obowiązane przekazywać informacje o działaniach z obszaru zdrowia publicznego wojewodzie, a ten, w przypadku stwierdzenia niejasności lub braków będzie mógł zwracać się do organu wykonawczego JST o ich **uzupełnienie lub wyjaśnienie**.
- W przypadku stwierdzenia niezgodności z NPZ lub regionalnymi priorytetami polityki zdrowotnej (w rozumieniu ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych) **wojewoda będzie informował organ stanowiący w danej JST** (rada gminy, powiatu, sejmik województwa – odpowiednio).

finansowanie

- Brak zmian
- Dofinansowanie z NFZ?

Powierzenie realizacji zadań

- Powierzenie realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego przez odpowiedniego dysponenta środków, o których mowa w art. 13 ustawy o zdrowiu publicznym, odbywa się w **trybie konkursu ofert** ogłaszanego przez tego dysponenta.

Zamówienia publiczne?

- zgodnie z art. 14. ust. 4 ustawy o zdrowiu publicznym do wyboru realizatorów zadań **nie stosuje się przepisów o zamówieniach publicznych**

Pożytek publiczny?

- zgodnie z art. 14. ust. 4 ustawy o zdrowiu publicznym do wyboru realizatorów zadań **nie stosuje się przepisów o prowadzeniu działalności pożytku publicznego** na podstawie zlecenia realizacji zadań publicznych, o których mowa w rozdziale 2 działu II ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

OPP

- Powierając realizację zadania organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, należy zawsze mieć na uwadze katalog zadań, określony przepisami ustawy o zdrowiu publicznym.
- powierzenie realizacji zadań, o których mowa w art. 2 ustawy o zdrowiu publicznym, powinno odbywać się **w trybie określonym w art. 14 ww. ustawy**

OPP

- stosowanie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie będzie błędem w przypadku, gdy zlecane zadanie ma charakter odpowiadający celowi nadrzędnemu tej ustawy, a zatem prowadzeniu działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi

Dotacja z budżetu

- środki na realizację zadania dysponent przekazuje na podstawie umowy zawartej z realizatorem zadania. Środki te nie mają charakteru dotacji z budżetu, niemniej jednak zgodnie z art. 17 ust. 5 ustawy o zdrowiu publicznym, do środków przekazywanych na podstawie ww. umowy stosuje się przepisy o finansach publicznych dotyczące dotacji.

Inne zadania

- Należy także przyjąć jako zasadę, że planowane zadania, które **nie są programem polityki zdrowotnej** w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i pozostają **zgodne z katalogiem zadań** określonym w ustawie o zdrowiu publicznym, **należy realizować oraz finansować zgodnie z zasadami** określonymi w rozdziale 4 ustawy o zdrowiu publicznym.

Efektywność!

- Celem zwiększenia efektywności i skuteczności programów JST promowane i oczekiwane będzie większe korzystanie z bazy programów profilaktycznych zweryfikowanych przez fachowe jednostki (IPIN, ORE, PARPA, KBPN) -

<http://www.kbpn.gov.pl/portal?id=106179>.

Przykładowe zadanie

3.2.1. Profilaktyka uniwersalna:

1) poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie uniwersalnych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka problemów alkoholowych i innych zachowań ryzykownych i czynniki chroniące, wspierające prawidłowy rozwój;

Realizator: PARPA, MEN, JST, ORE, KBPN, IMW oraz IPiN

sprawozdawczość

- Ustawa o zdrowiu publicznym w art. 12 określa także sposób gromadzenia danych dotyczących realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, terminy ich przekazywania i zakres gromadzonych informacji.

termin

Jednostki samorządu terytorialnego przekazują właściwemu wojewodzie, **do dnia 31 marca każdego roku**, roczną informację o zrealizowanych lub podjętych w ubiegłym roku zadaniach z zakresu zdrowia publicznego.

Powyższy przepis wchodzi w życie
od 1 stycznia 2017

Wzór sprawozdania

- Sposób przekazywania informacji zostanie określony w **rozporządzeniu ministra** właściwego do spraw zdrowia

Dziękuję za uwagę

Dr n. med. Łukasz Balwicki

balwicki@gumed.edu.pl

tel. 606369656